

İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair kanun lâyihası ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/561)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2563, 6/530

24 . II . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair Dışişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarıyla ilişkilerinin suretlerinin ekli olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

İtalya Büyükelçiliği vekâletime bir nota ile müracaat etmiş ve 29 Kasım 1950 tarihinde Roma'da, Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya hükümetleri arasında imza olunan İtalya'daki Alman ihtira beratlarına dair Anlaşmaya Türkiye Hükümetinin iltihakını, bu iltihaka İtalyan Hükümetince büyük kıymet verileceğini tebarüz ettirerek, talebeylemiştir.

Bu Anlaşmaya göre, İtalya Hükümeti, Almanlara ait İtalya'daki ihtira beratlarından, Alman ihtira beratları hakkındaki 27 Temmuz 1946 Londra Anlaşmasına Taraf her Hükümet, tebaasının, bu Hükümetin Londra Anlaşmasına Taraf diğer Hükümet âzasına bahsettiği bütün hak ve menfaatleri İtalyan vatandaşlarına tanınması şartıyla, istifade edebilmelerini temin için lüzumlu tedbirleri ittihaz etmeyi taahhüt eylemektedir.

Londra Anlaşmasına taraf bütün hükümetlere açık olan işbu Anlaşmaya iltihak, İtalya Hükümetine tevdi olunacak yazılı bir ihbar ile yapılmaktadır.

Almanlara ait ihtira beratlarının kanunun faydalanmasına konmasına mütedair olarak 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da imzalanan Anlaşmaya katılmamız 4 . VI . 1947 tarihli ve 5059 sayılı Kanunla ve bu Anlaşmayı tadil eden 17 Temmuz 1947 tarihli Protokol de 21 Aralık 1949 tarihli ve 5476 sayılı Kanunla onanmış bulunduğundan, bu kere Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızda bir mahzur görülmemiştir.

Yüksek malûmları olacağı üzere, 27 Temmuz 1946 tarihli Londra Anlaşmasının, «Birleşmiş Milletler üyesi her Devletin veya İkinci Dünya Savaşı esnasında tarafsız kalmış her memleketin Hükümeti katılmasına 1 Ocak 1947 tarihinden evvel Birleşik Krallık Hükümetine bildirilmek suretiyle bu Anlaşmaya Taraf olabilirler...» şeklinde yazılmış 9 ncu maddesi dolayısıyla İtalya, Birleşmiş Milletler üyesi olmadığı için, bu Anlaşmaya katılamamıştı. 29 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan Anlaşma bu boşluğu doldurmakta ve İtalya'daki Alman ihtira beratlarının âkibetini tâyin etmektedir.

Bu Anlaşmaya iltihakımız tasdik olduğu takdirde Türk vatandaşları İtalya'daki Alman ihtira beratlarından faydalanma imkânına malik olacaklar, buna mukabil İtalya da memleketi-

mizdeki Alman ihtira beratlarından istifade edebilecek devletler meyanında yer alacaktır.

Londra Anlaşmasına iltihakımızın kabulü sırasında belirtildiği gibi, memleketimizdeki, Almanlara ait ihtira beratları çok mahduttur. İtalya'daki Alman ihtira beratlarının daha mühim miktarda olacağı tabiidir.

Bu sebeple, Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımız İtalya Hükümetine 10 Aralık 1952 tarihinde ihbar edilmiştir.

Menfaatlerimize uygun olan bu Anlaşmaya iltihakımıza dair kanun lâyihası Yüksek Meclis tasvibine saygiyle arz olunur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/561

Karar No. 27

7 . V . 1953

Yüksek Reisliğe

Komisyonumuza havale edilmiş olan İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair kanun lâyihası Hükümet temsilcileri hazır oldukları halde incelendi.

Alman İhtira Beratları hakkındaki 27 Temmuz 1946 tarihli Londra Anlaşmasının «Birleşmiş Milletler üyesi her Devletin veya İkinci Dünya Savaşı esnasında tarafsız kalmış her memleketin Hükümeti, katılmasını 1 Ocak 1947 tarihinden evvel Birleşik Krallık Hükümetine bildirmek suretiyle bu Anlaşmaya taraf olabilir» şeklindeki 9 ncu maddesi dolayısıyla İtalya Hükümeti bu Anlaşmaya iltihak edememiştir.

Londra Anlaşmasına taraf devletler kendilerinin İtalya'daki Alman İhtira beratlarından istifadesini ve Londra Anlaşması hükümlerinin İtalya'ya da teşmilini temin etmek maksadiyle 29 Kasım 1950 tarihinde Roma'da yeni bir Anlaşma imzalamışlardır.

Bu yeni Anlaşmanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre «Londra Anlaşmasına taraf olupta bu Anlaşmaya taraf olmıyan her hükümet iltihakını yazılı olarak İtalyan Hükümetine ihbar etmek şartıyla bu Anlaşmaya katılabilir.»

Türklerin İtalya'daki İtalyanların da Tür-

kiyedeki Alman ihtira beratlarından istifadesini temin edecek olan bu Anlaşmaya iltihakımız menfaatlerimize uygun görüldüğünden lâyiha ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dışişleri Komisyonu Reisi

İstanbul

N. R. Belger

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Erzurum

R. S. Burçak

İzmir

S. Giz

İmzada bulunamadı

Manisa

A. Karaosmanoğlu

İmzada bulunamadı

Mardin

A. Uras

Seyhan

R. O. Arık

İmzada bulunamadı

Sözcü

Niğde

N. Bilge

Bursa

H. Köymen

Hatay

A. Melek

İzmir

O. Kapani

İmzada bulunamadı

Mardin

K. Türkoğlu

Muğla

Z. Mandatıncı

Trabzon

H. Saka

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ticaret Komisyonu
Esas No. 1/561
Karar No. 31

9 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin huzuriyle incelendi :

Almanlara ait ihtira beratlarından âmmenin faydalanması hakkındaki 27 Temmuz 1946 tarihli Anlaşma ile bu Anlaşmayı tadil eden 17 Temmuz 1947 tarihli Protokola iltihakımız 5059 ve 5476 sayılı kanunlarla onanmış bulunmaktadır.

Bu kere 29 Kasım 1950 tarihinde Roma'da İtalya'nın da mezkûr Anlaşma ve Protokole iltihak etmesi Fransa, İngiltere ve Birleşik Amerika Devletleriyle İtalya arasında imzalanan bir Anlaşma ile takarrür ettirilmiştir.

Bu Anlaşmaya iltihak etmemiz için vâkı davete Hükümetimizce 10 Aralık 1952 de müspet cevap verilmiştir.

İtalya'da tescil edilmiş olan Alman ihtira beratlarının Türkiye'de tescil edilmiş olanlara nazaran fazla bulunması bakımından sözü ge-

çen Anlaşmaya iltihakımız menfaatlerimize uygun mütalâa edilmiş ve bu maksatla hazırlanan kanun lâyihasının 1 nci maddesi aynen 2-3 ncü maddeleri kelime değişiklikleriyle tadilen kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin yüksek tasvibine arz edilmek üzere Reisliğe sunulur.

Ticaret Komisyonu Reisi
Kütahya
Hakkı Gedik

Sözcü
Bursa
H. Şaman

Kâtip

Kocaeli Afyon K.

Ankara

H. Başak G. Yiğitbaşı

Hamdi Bulgurlu

Bolu

Erzurum

Vahit Yöntem

Said Başak

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

İstanbul

Kütahya

Rize

A. H. Başar

M. Alkin

O. Kavrakoğlu

Sivas

Trabzon

H. Yüksel

Cahid Zamangil

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve İtalya Hükümetleri arasında 29 Kasım 1950 tarihinde Roma'da imzalanan Anlaşmaya 10 Aralık 1952 tarihinden itibaren iltihakımız tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. Alakant</i>
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	<i>S. Kurtbek</i>
İçişleri Vekili	Dışişleri Vekili
<i>E. Menderes</i>	<i>F. Köprülü</i>
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili
<i>H. Polatkan</i>	<i>T. İleri</i>
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
<i>K. Zeytinolu</i>	<i>E. Güreli</i>
Sağlık ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili
<i>E. H. Üstündağ</i>	
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili
<i>N. Ökmen</i>	<i>Y. Üresin</i>
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili ve
<i>S. Ağaoğlu</i>	Güm. ve Tekel V. V.
	<i>S. Yırcalı</i>

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İtalya'daki Alman ihtira beratları hakkında Roma'da imzalanan Anlaşmaya iltihakımızın tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Bir taraftan Fransa Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri hükümetleri, diğer taraftan İtalya Hükümeti :

10 Şubat 1947 tarihinde Paris'te imzalanan, İtalya ile Sulh Muahedesinin 77 nci maddesinin 5 nci paragrafının «İtalya, İtalya'da bulunan Alman emvalinin transferini kolaylaştırmak için lüzumlu bütün tedbirleri ittihaz etmeyi taahhüt eyler; böyle bir transfer Almanya'yı işgal eden devletlerden İtalya'daki Alman emvaline tasarrufa salâhiyetli olanlar tarafından kararlaştırılabilir.» şeklinde kaleme alınmış bulunmasını;

Bir taraftan Fransa Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri, diğer taraftan İtalya Hükümeti arasında 14 Ağustos 1947 tarihinde Washington'da imza olunan Alman Emvali hakkındaki Anlaşma Muhtırasının ikinci paragrafının son cümlesinin «Almanlara ait ihtira beratları ve alâmeti farikalara mütaallik her muamele, haklarında ayrı teklifler yapılmaya kadar muallâkta kalacaktır.» şeklinde kaleme alınmış olmasını;

Nihayet, Fransa Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetlerinin, 17 Temmuz 1947 tarihinde Londra'da imza olunan Protokolla muaddel 27 Temmuz 1946 tarihinde Londra'da imza edilen Almanlara ait ihtira beratlarına dair Milletlerarası Anlaşmaya Taraf olduklarını,

Göz önünde tutarak, aşağıdaki hususlar hakkında mutabık kalmışlardır :

Madde — I.

İtalya Hükümeti, Almanlara ait bulunan İtalya'daki ihtira beratlarından yukarıda işaret olunan Anlaşmaya taraf her Hükümet tebaasının, işbu Hükümetin Anlaşmaya taraf hükümetler tebaasına bahsettiği bütün hak ve menfaatleri İtalyan vatandaşlarına tanıması şartıyla, 17 Temmuz 1947 Protokolü ile muaddel Anlaşmanın 1 ilâ 7 (dâhil) maddelerinde musarrah aynı şartlar, tahditler ve nizamlar dâhilinde istifade edebilmelerini temin için lüzumlu bütün tedbirleri ittihaz edecektir.

Madde — II.

(1) İşbu Anlaşmanın 1 nci maddesinde işaret olunan karşılıklı hak ve imtiyazlar, İtalyan tebaasına ve Fransa Cumhuriyeti, Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri tebaasına, bu Anlaşmanın imzası tarihinden itibaren bahşolunacaktır.

(2) Yukarıdaki Anlaşmaya taraf olup da işbu Anlaşmaya taraf olmıyan her Hükümet, iltihakını yazılı olarak İtalyan Hükümetine ihbar etmek şartıyla bu son Anlaşmaya katılabilir; işbu Anlaşmanın 1 nci maddesinde mevzu bahis karşılıklı hak ve imtiyazlar, İtalyan tebaasına ve iltihak eden hükümet tebaasına, ihbarın alındığı tarihten itibaren bahşolunacaktır.

Yukarıdaki ahkâmı tasdik etmek üzere, kendi hükümetlerince usulü veçhile mezun kılmanlar işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir.

Roma'da, 29 Kasım 1950 tarihinde, İtalya Hükümeti arşivlerine tevdi edilecek tek bir nüsha halinde, fransızca, ingilizce ve İtalyanca olarak her üç metin aynı şekilde muteber olmak üzere, tanzim olunmuştur. İtalya Hükümeti, bu Anlaşmanın musaddak suretlerini diğer mümzi Hükümetlerden her birine ve Londra'da 27 Temmuz 1946 tarihinde imza olunan Anlaşmaya Taraf diğer bütün hükümetlere tevdi edecek ve bu hükümetlere işbu Anlaşmaya vâkı olacak iltihakları ihbar eyleyecektir.

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına

J. Fouques Duparc

Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti adına

James Clement Dunn

Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda

Birleşik Krallığı Hükümeti adına

V. A. L. Mallet

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına

Vittoiro Zoppi